

Jizva

Jizva (*cicatrix*) je výsledkem procesu hojení rány. Jizvy mohou vadit kosmeticky nebo být příčinou funkčních poruch.

O kvalitě jizevnaté tkáně rozhoduje: proces vlastního **hojení** (*per primam/per secundam*), **uložení rány** v čarách štěpitelnosti kůže, **charakter rány**, **typ kůže** (silná, tenká, mastná, suchá, potivá), **lokalizace rány** (obličej, končetiny, trup), **rozsah a hloubka postižení**, **celková onemocnění** (endokrinní, imunologická, metabolická), **věk** (dětství, puberta, stáří), **technika šití** (typ sutury, kvalita stehu, napětí okrajů rány), **způsob krytí** rány a její **ošetřování** a **infekce v ráně**.

Nejemnější jizvy obvykle vznikají po řezných ranách **v Langerových liniích štěpitelnosti** kůže v obličeji a podbřišku.

Typy jizev

Jemné hladké jizvy – po pečlivé a přesné sutuře rány, která se hojila bez komplikací a jejíž okolí a okraje nebyly zhmožděny.

Široké jizvy – po ranách šitých pod tahem, nepříznivě uložených, nesprávně ošetřovaných atd.

Žebříčkové jizvy – široce zakládané stehy.

Propadlé jizvy – po špatné adaptaci a nepřesné sutuře hlubokých tkání.

Kontraktury jizev – stahují okolní tkáň. Mohou být příčinou extropií, kontraktur prstů s poruchou funkce.

Plošné jizvy – výsledkem poškození kůže v ploše (např. po popálení, poleptání, opaření).

Postradiační jizvy – plošné s hyperpigmentacemi/depigmentacemi.

Hypertrofické jizvy – výsledek poruch hojení (často po hlubokých popáleninách nebo chemickém poleptání).

Keloidní jizvy – příčina není známa, pravděpodobně vlivy endokrinní (např. thyreopatie), metabolické (*diabetes mellitus*), napětí rány, reakce na cizí těleso, genetická predispozice. Nejčastěji mezi 12.–25. rokem života. Hlavně na hrudníku, zádech, ramenech, krku ze zadní strany. Tkáň jizvy se rozšiřuje za hranice původního poranění. Často je přítomnost svědění a bolesti.

Léčba

U velkých plošných jizev je prováděna **transplantace kůže** v plné tloušťce. Jizvy s dokonalou adaptací okrajů se léčí pomocí **excize**. Dále se provádí **Z-plastika**, která prodlouží kůži v potřebném směru. Na hypertrofické a keloidní jizvy se aplikuje speciální mast, aplikují se kortikoidy či pláty se silikonovým gelem, také se provádí laserová. V terapii rovněž využíváme různé masáže atd.

Jizva

Jizva po operaci karpálního tunelu

keloidní jizva

Odkazy

Externí odkazy

- Jizva (česká wikipedie)
- Scar (anglická wikipedie)

Použitá literatura

- MĚŠTÁK, Jan, et al. *Úvod do plastické chirurgie*. 1. vydání. Praha : Univerzita Karlova v Praze - Nakladatelství Karolinum, 2005. 125 s. ISBN 80-246-1150-3.